

von Ehingen. 16 lap, 1 térkép,
4 képestábla. 4 50 RM.

A hét táblól, huszonöt eséséből és két sodrott fülből álló bronzkincs pontos vizsgálata igen érdekes megállapításokra vezet a szerzőt. A lelőkörményekből az állapítható meg, hogy a lelet lakógödörben volt elhelyezve. Formai és technikai megfigyelések alapján (pl. valamennyi edény egy bronzlemezről készült) valószínűnek tartja, hogy itt egy keleti befolyásoktól független bronzművesség virágzik a Hallstatt B idején, amelynek talán épen Ehingen környéke a központja. Mindenesetre határozottan szembeállít ezzel a java Hallstatt idejére helyezett csoporttal, egy keleti, a Tisza felső folyása vidékén kimutatható fémművességi kört, amely azonban valamivel korábbi és az előbbitől formákban és a díszítési motívumokban is különbözik. Az ehingeni leletben ezt a korábbi kört a két sodrott fül és a hozzájuk tartozó keresztformájú veret jelzik, de ezek a tárgyak utalnak egyúttal a két bronzművesség időbeli érintkezésére is.

Heft 6 *Karl Krenn*, Das frühdeutsche
Gräberfeld von Steinabrunn. 29 lap,
1 térkép, 4 tábla. 4 50 RM.

Két ásatás eredményeként kilenc lakógödört és ötvennyolc sírt tártak fel Steinabrunn közelében. A részletes és pontos leletleírás után az összefoglalás első részében a kerámiát ismerteti a szerző. Különválasztja a korongon és korong nélkül készült edényeket, e két főcsoporton belül megjelöli a fő típusokat is. Némelyik edényen fenékbélyeg van, s egy formát Kr. u.-i VI. századi germánedénytípusból származtat. A többi melléklet közül figyelmet szentel a sírokból előkerült késeknek, amelyeket egyenes és görbehátú típusokra oszt fel. Legérdekesebb részei az ös-

szefoglalásnak azok a sorok, amelyeket a keresztény és pogány temetkezési rítusok keveredéséről ír.

Dr. Párducz Mihály.

Richard Hamann und R. Hamann-MacLean: *Olympische Kunst.* Mit 60 Abbildungen nach Aufnahmen des Kunstgeschichtlichen Seminars Marburg. — Burg B. M. (évszám nélkül) 8°, 72 lap.

Olympia: a görög földnek Athén mellett a legtöbbet emlegetett és legismertebb neve. Régen a görögség nemzeti szentélye; ma rom, de egyúttal élő eszme, mióta Coubertin báró buzgólkodása folytán felújították az olympiai játékokat. A görög egységnek szent szimboluma és tizenegy évszázadon át etikai magaslatokra emelt atléta küzdelmeinek színtere. Azóta, hogy az archaeologia tudományának alapítója, Winckelmann Olympia felásását célul tűzte ki és a franciák a hely első felderítését elvégezték („Expédition de Morée.“ 1829.), állandóan az archaeologia érdeklődésének homlokterében áll; területén nagy jelentőségű kutatások folytak és folynak, melyeknek legfontosabb eredménye a szentélynek, az „Altisnak“ feltárása és ezáltal a görög művészet fontos építészeti és korszakalkotó szobrászati maradványainak megismerése volt. A könyvek és értekezések, népszerű ismertetések hosszú sora foglalkozott eddig Olympiával, és ezek között figyelemreméltó a két Hamann-nak ez az Olympiáról szóló finom kiállítású és jól megírt kis műve, melyben röviden összefoglalva mindazt megtudjuk, ami az átlagosan művelt embert Olympiával kapcsolatban érdekelheti.

A szerzők az első fejezetben rámutatnak arra, hogy Olympia sohasem

volt emberi település; kezdettől fogva, mint a mondák csillogó szövvényébe burkolt szent hely szerepel, hol legnagyobb virágzása idején is csak az istenek, szolgálók a papok és a szentély őrzői laktak. Zeus, Herakles, Pelops neve szerepel leggyakrabban az Olympiához kapcsolódó mondavilágban. Ezután a görög szobrászatban korszakot jelentő alkotással, az olympiai Zeus templom szobrászati díszével fogalkoznak behatóan a szerzők; rámutatnak, hogy a görög nemzeti öntudat, mely az irodalomban Pindaros ódáiban és Aischylos drámáiban jelentkezik, a görög művészetben először a két olympiai ormcsoport szobrászi megoldásában mutatkozik. A győztes görög nép a marathoni és Salamisi nagy győzelmek után itt adja először a művészetben a saját erejére való ébredésének monumentális jelét. Az ormcsoportok mellett a metopéknak, Héra archaikus korból származó szobortöredékének és Praxiteles Hermesének is szép sorokban adóznak a szerzők. Ezután röviden tárgyalják Olympia történetét, s annak nevezetesebb dátumait, egészen az 1875—81-ben 800.000 márkás költséggel végzett nagy ásításokig, melyek E. Curtius majdnem két évtizedig tartó agitációjának eredményeként jöttek létre és rendkívül fontos eredményekkel zárultak, melyeknek közzététele 1887—1897-ig tartott ugyancsak Curtius és Adler vezetése mellett. Végül Olympia emlékeinek leírását találjuk a kötetben. Az olympiai játékok rövid történetének és fontosabb dátumainak Mező Ferenc könyve alapján való összeállításával végződik az értékes kötet, melynek nemcsak a szellemes és rövid szöveg, de a gyönyörű és az olympiai szobrászati emlékeket hatásosan élénk vetítő fényképek is erősségei. A kis kötetet mindenki haszonnal fogathatja.

Dr. Oroszlán Zoltán.

Ernst Kornemann: Römische Geschichte. Bd I-II. Alfred Kröner Verlag. Stuttgart. 1939. RM. 5-50.

A tudományt előbbre mindig részletkutatások viszik. Ez azonban nem jelenthet annyit, hogy egy nagyobb tudományos terület egységes áttekintése felesleges a kutatás számára. Szükségszerű követelménye a tudomány haladásának, hogy időről-időre a sok részleteredményt egységbe fogják, hogy egy-egy nagyobb szintetikus munka élénk tárja a részletkutatásiban állandóan hullámzó tudomány pillanatnyi keresztmetszetét. Ilyen munkát végzett Kornemann előttünk fekvő két kötetes, több, mint ezeroldalas római történelmének megírásakor.

Természetes, hogy egy ilyen összefoglaló munka egészen különböző jellegű feladatok megoldása előtt áll aszerint, amint az illető tudomány egyik vagy másik ágában más ütemű és másfajta volt a részletkutatások haladása. Ebből a szempontból Kornemann munkája három különböző részre osztható.

Az első résznek tekinthetjük azt a fejezetet, mely az Altitalien címet viseli s amely az Appennin-félsziget legrégebbi történetét adja egészen a Kr. e. VII—VI. század fordulójáig. Erre a korra vonatkozólag forrásaink szinte kizárólag archaológiai kutatási eredményei, az itáliai föld régészeti emlékeit pedig az utolsó évek során igen nagy buzgalommal tárták fel. A részletkutatások eredményeit összefoglaló Kornemann tehát egészen új forrásanyaggal áll szemben, ezt kellett a már régebben ismertekkel szintézisbe hozni s így új képét megrajzolni Italia legrégebbi történetének. Az első fejezetet előző és bevezetés előzi meg, amelyek azonban tartalmuknál fogva összefüggnek a második, Bauernrom című fejezettel és